

ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

**СПОГАДИ УЧАСНИКІВ
УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ
1940–1950-х рр.: ПОВСЯКДЕННЯ БОРОТЬБИ**

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

**DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE
PEDAGOGICAL UNIVERSITY**

**THE MEMOIRS OF THE PARTICIPANTS
OF THE UKRAINIAN LIBERATION MOVEMENT
OF THE 1940–1950s: EVERYDAY STRUGGLE**

«Helvetica»
Publishing House
2021

УДК 94(477):323.1“1940/1950”
С 73

Спогади учасників українського визвольного руху 1940–1950-х рр.: повсякдення боротьби / упорядники Василь Ільницький, Микола Галів. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 484 с.

ISBN 978-966-992-548-0

У цьому збірнику зібрано спогади членів учасників українського визвольного руху на Львівщині, зокрема Яворівщині і Дрогобиччині. Спогади п'яти осіб, які першими розміщені у збірнику (Ярослава Куп'яка, Василя Гривача, Миколи Кунанця, Антона Качали-Лучки, Миколи Радейка) зібрав, записав і підготував до друку визначний український фольклорист, науковий співробітник Інституту народознавства НАН України, кандидат філологічних наук Євген Андрійович Луць (1960–2021). Крім того, у збірнику подано спогади членів Дрогобицької станиці Братства ОУН – УПА, Спілки політв'язнів України, які у 1940–1950-х рр. були активними учасниками національно-визвольної боротьби. Для історика чи звичайного пересічного читача будуть цікавими надзвичайно детальні розповіді члена ОУН та бійця УПА Дмитра Хоркавціва, а також спогади інших учасників визвольних змагань про повсякденні аспекти боротьби з німецькими окупантами та радянськими “визволителями”, перебування у казематах НКВС – НКДБ, важкі умови на межі виживання у сталінських концтаборах.

Збірник призначено для науковців-істориків, студентів, учителів, усіх кого цікавлять питання історії повсякденного життя населення західних областей України середини ХХ ст.

**Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького
державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 7 від 20 травня 2021 р.)**

The Memoirs of the Participants of the Ukrainian Liberation Movement of the 1940–1950s: everyday struggle / compilers Vasyl Ilnytsky, Mykola Haliv. Odessa : Helvetica Publishing House, 2021. 484 p.

ISBN 978-966-992-548-0

This collection contains the memoirs of the members of the Ukrainian liberation movement in the Lviv region, in particular in Yavoriv and Drohobych regions. The memoirs of five people who were first included in the collection (Yaroslav Kupyak, Vasyl Hryvach, Mykola Kunanets, Anton Kachaly-Luchka, Mykola Radeiko) were collected, recorded and prepared for the publication by a prominent Ukrainian folklorist, researcher at the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Ph.D. Lunyo (1960–2021). In addition, the collection contains the memoirs of the members of Drohobych village of the OUN-URA Brotherhood, the Union of Political Prisoners of Ukraine, who were active participants in the national liberation struggle in the 1940s and 1950s. A historian or ordinary reader will be interested in extremely detailed stories of OUN member and UPA fighter Dmytro Khorkavtsev, as well as the recollections of other participants in the liberation struggle about everyday aspects of the struggle against the German occupiers and Soviet "liberators", stay in NKVD barracks, the survival in Stalin's concentration camps.

The collection is intended for historians, students, teachers, all who are interested in the history of everyday life of the population of the western regions of Ukraine in the middle of the twentieth century.

**Recommended for publication by the Academic Council
of Drohobych State Ivan Franko Pedagogical University
(Minutes № 7 of May 20, 2021)**

© Микола Галів, Василь Ільницький, 2021
© Гельветика, 2021
© Vasyl Ilnytskyi, Mykola Haliv, 2021
© Helvetica

ЗМІСТ

Передмова	7
Куп'як Ярослав. “Нас ще малих партизани виховували в національному дусі”	9
Гривач Василь. “З тої всьої зброї ми мусіли вміти стріляти”	112
Кунанець Микола. “Наші прорвалися і вийшли з оточення”	157
Качала-Лучка Антон. “Наша сотня почала рейдувати...”	234
Радейко Микола. “Там школилися наші відділи”	268
Хоркавців Дмитро. За Україну! За державу!	315
Грущак Бенедикт. Активний патріотизм – ознака борця за Україну	442
Шпилька Пелагія. “У боротьбі потрібні були стійкість і віра”	445
Баглій Анна. “Я ніколи не боялася ходити на зв'язок”	451
Каспер Василь. “Таким був жорстокий закон війни”	453
Якимів Анна. “Ми вірили у нашу ідею та перемогу”	455
Войтко Микола. “Завжди потрібно бути людиною”	459
Мицак Василь. “Виховання у сім'ї було патріотичним”	461
Гук Микола. З приходом радянської влади почався терор	464
Дуда Михайло. “Бій був тяжким, але ми вистояли”	469
Валюх Ярослав. Зброя для УПА	471
Зарічник Микола. Наш прапор – символ нескореності народу	476
Паленик Дмитро. Генерал сказав: “Тримайся, козаче!”	477
Лисик Петро. “Уся сім'я загинула від більшовицьких рук”	479
Свердан Іван. “Часто переводив повстанців за Лімницю, в Карпати”	481

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Упорядники: Василь Ільницький, Микола Галів

СПОГАДИ УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ 1940–1950-х рр.: ПОВСЯКДЕННЯ БОРОТЬБИ

Compiler: Vasyl Ilnytskyi, Mykola Haliv

THE MEMOIRS OF THE PARTICIPANTS OF THE UKRAINIAN LIBERATION MOVEMENT OF THE 1940–1950s: EVERYDAY STRUGGLE

Літературний редактор – Г. Шестакова

Технічний редактор – Т. Шутова

Макетування та верстка – Н. Ковальчук

Дизайн обкладинки – А. Юдашкіна

Редагування англomовних текстів – Т. Лазуткіна

Усі права застережені!

Жодну частину цього видання не можна видруковувати, закладати в комп'ютерну пам'ять, відтворювати у будь-якій формі й будь-якими засобами без попередньої письмової згоди упорядника!

Підписано до друку 25.05.2021 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times, Arial Narrow. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 30,25. Тираж 150. Замовлення № 0621-188.
Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1

Тел.: +38 (048) 709 38 69,

+38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 6424 від 04.10.2018 р.